
De koning, Van der Neut en de dubbele klepduiker

De koning zat met een probleem. Een nogal gevoelig probleem. Luister naar mijn verhaal over hoe dat kwam.

Het was maandag, een trieste dag want het regende en het paleis was lek. De koning moest de adviezen van zijn ministers vertalen naar een geïntegreerd beleidsinstrumentarium teneinde de vigerende koers van het kennisontwikkelingstraject, uitgaande van de watersysteembenadering binnen de ambtstermijn van de huidige ministerraad, een dusdanige richting te geven dat de leerdoelrealisatie een kwaliteitsimpuls zou krijgen onder visionair leiderschap van de koning zelf. En dat is waarlijk niet eenvoudig. Maar toch was dat het grootste probleem niet. Die ochtend had de koning een verontrustende e-mail van Van der Neut ontvangen. Wie is die Van der Neut? Van der Neut is een oude schoolvriend van de koning, die een inleidend vak in de hydrologie doceert aan 's lands enige universiteit. Dat vak wordt door een groot deel van de studenten vreselijk moeilijk gevonden. Niet onlogisch, want het is geen makkelijke stof en veel van die studenten hebben geen aanleg voor exacte zaken. De meesten gaan later een heel andere richting uit, ze bekwamen zich bijvoorbeeld in de recreatiekunde, in de planologie of in tuinarchitectuur. De koning herkende dat wel. Zelf had hij met enige moeite een studie niet-westerse filosofie afgerond, maar hij moest zich sinds kort met water bezighouden. En niet alleen omdat het lekte in het paleis.

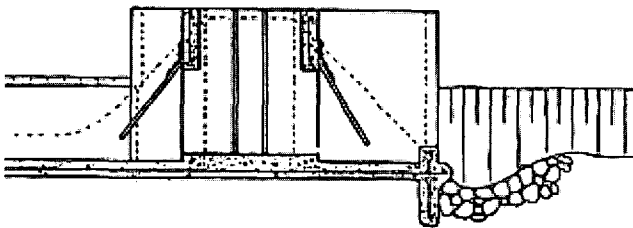
Nu is die Van der Neut een lastige, principiële kerel die vindt dat zijn studenten een zeker niveau moeten aankunnen. En dat niveau, dat bepaalt Van der Neut zelf. Het gevolg is dat het vaak regent van de onvoldoendes, soms is het percentage geslaagden zelfs minder dan 50. Voor Van der Neut zou dit geen probleem zijn, ware het niet dat de universiteit er andere normen op na houdt. Die vindt dat minimaal 50% voor het vak moet slagen, anders gaat het onderwijs te veel centen kosten. Iedere keer als Van der Neut weer eens te veel onvoldoendes heeft uitgedeeld, krijgt hij een brief van zijn werkgever met de mededeling dat hij de "attentiewaarde" heeft overschreden en de vraag wat hij daaraan denkt te gaan doen. Deze standaardbrief, waarvan hij er inmiddels vele in zijn la heeft liggen, eindigt altijd met de mededeling dat het antwoord dat hij geeft "van invloed kan zijn op het personeelsbeleid". Wat daarmee precies wordt bedoeld, is niet helemaal duidelijk maar er gaat wel een grote dreiging van uit. Van der Neut heeft een flinke hypotheek af te betalen en moet zijn jonge gezin onderhouden, dus vreest met grote vreze voor repercussies. Van der Neut de pineut, dat is geen leuk vooruitzicht. Wat moet hij nu doen: de rug recht houden of zwichten; kiezen voor een recht en oprecht, onverdraagzaam leven, of voor harmonie en financiële zekerheid? Een moeilijke vraag, waarop hij alleen een antwoord moet zien te vinden. Toch wil de koning wel enkele overwegingen meegeven.

Allereerst zou Van der Neut wat kunnen doen aan zijn manier van lesgeven. Cursussen didactiek volgen, en aan studenten en collegae vragen hoe zijn manier van presentatie te verbeteren valt. Maar als dat onvoldoende helpt, wordt het dan geen tijd om de lat eens wat lager te leggen? Is het nu werkelijk zo erg dat het niveau aan de universiteit wat wegzakt? Gewoon niet zeuren, en veel makkelijker omgaan met het uitdelen van academische titels, wat schuilt daarin nu voor kwaad? Het markmechanisme corrigeert dat later wel doordat een 'drs.' of 'ir.' voor je naam straks onvoldoende zegt. In welk land heb je gestudeerd, ben je gepromoveerd, wat voor werkervaring heb je opgedaan, dat zullen straks de vragen zijn die het mogelijk maken te discrimineren tussen de bekwamen en de onbekwamen. Hmm... Nu gaat de koning toch een beetje twijfelen.

Via de koninklijke mobiele telefoon heeft Van der Neut intussen laten weten dat zijn norm al jaren omlaag gaat en de drempel nu echt is bereikt. De voorbeelden die hij aanhaalt, zijn niet mis. Studenten die bij het examen nog steeds niet weten hoeveel liter water er in een kubieke meter gaat, die niet in staat zijn millimeter waterschijf om te rekenen naar kubieke meter per hectare, die vrolijk een wegzijging van 10 km per dag berekenen en menen dat de opbolling van de grondwaterspiegel onder een heuvel wordt veroorzaakt door capillaire krachten of dat de waterkringloop in stand wordt gehouden door het wisselen der seizoenen. En dat, terwijl Van der Neut nog zoveel energie in ze heeft gestopt, met opgavenbundels, extra vragenuren en uitgedeelde oude examens. Treurig wordt hij ervan.

Is Van der Neut niet een beetje aan het verzuren? Zit hij niet te vitten op de uitzonderingen terwijl de meeste studenten hartstikke puik zijn? De koning denkt er het zijne van. Hij vindt de meeste studenten reuze aardig, hardwerkend en serieus. Er zitten heel slimme bij, waarbij hij zich voelt verbleken. Bovendien worden we allemaal ouder en dan vergeten we hoe weinig wijzelf vroeger wisten. Het is een kwaal van ouderen om af te geven op de jeugd. Niet voor niets noemt men dat 'ouderdom'.

Maar Van der Neut laat weten dat de grens bereikt is. Als voorbeeld van academische onkunde toont hij aan de koning het werk van afgestudeerden. De ene blunder na de andere: dammen die wegspoelen, planning van woonwijken in moerasgebieden en natuur op de hoogste delen van het landschap, droogstaande irrigatiekanalen, kelders die onderlopen, etc. Hij laat een vrij recente publicatie zien over een klepduiker, opgenomen in een boek dat werd uitgegeven ter gelegenheid van het afscheid van een hoogleraar aan de universiteit. Een klepduiker is een duiker onder een dijk, waarvan de buitendijkse opening voorzien is van een klep die de duiker afsluit zodra het buitenwater te hoog komt. Met zo'n duiker kan een polder bij laag water lozen, terwijl bij hoog water geen zee- of rivierwater kan binnendringen. Een eeuwenoude, overbekende uitvinding. Deze duiker heeft echter ook aan het andere uiteinde een klep omdat de onderzoeker wilde dat er geen kostbaar water uit de polder verloren ging. De ogen van de koning rollen bijkans uit zijn majesteitelijk hoofd als hij de bouwtekeningen aanschouwt die bij de publicatie zitten: de dubbele klepduiker, geen zeldzame eendesoot, nee, een fraai staaltje hydrologisch vernuft. "De dubbele klepduiker schijnt ergens in Verweggistan met ontwikkelingsgeld gebouwd te zijn", verhaalt Van der Neut. "Toen men constateerde dat de duiker altijd dicht bleef zitten, heb ik voorgesteld een ophaalketting aan de bin-

De dubbele klepduiker: een fraaie uitvinding!

nenklep te bevestigen. Dat kon echter niet doorgaan omdat er geen ruimte voor de ketting was daar de duiker was omhuld door een betonnen constructie. De onderzoeker mocht Verweggistan niet uit omdat hij nog meer hydrologisch knoeiwerk had afgeleverd. 'Eerst de boel in orde maken, dan mag je terug naar je land waar alle molens klompen dragen', hadden de autoriteiten hem medegedeeld."

De koning wist genoeg: hij zou korte metten maken met het bestuur van de universiteit. Niet zozeer wegens het academisch niveau, als wel in het belang van de studenten die anders later in hun werk op hun bek zouden gaan. En natuurlijk in het belang van de maatschappij, die waar voor haar geld wil. De rug recht houden, staan voor kwaliteit, dat had hij nu wel geleerd van Van der Neut's verhaal. Zodra de lekkage was verholpen zou hij zou daad bij woord voegen, want koningen weten hoe prioriteiten liggen.

Jan-Philip (Flip) Witte